

π. Ραφαήλ Μισιαούλης: «Δώσε ψωμί και πάρε Παράδεισο»

/ [Γνώμες](#)

Το σημερινό ευαγγελικό ανάγνωσμα παρουσιάζει μια σημαντική παραβολή, η οποία μας βοηθά να κατανοήσουμε το βαθύτερο νόημα της πίστεώς μας. Κεντρική θέση στη σημερινή παραβολή κατέχει το πρόβλημα του θανάτου, της μεταθανάτιας ζωής.

Παρουσιάζει ένα πλούσιο του οποίου η μέριμνα και η φροντίδα ήταν να ντύνεται με βασιλικά και ακριβά ρούχα «πορφύρα και βύσσον» (Λουκά 16,19) να οργανώνει καθημερινά πλούσια συμπόσια και να ευφραίνεται με τους φίλους και ομόφρονές του «λαμπρώς».

Αξιοπρόσεκτο είναι όταν αναφέρεται ο Χριστός στον πλούσιο τον παρουσιάζει ανώνυμα, ενώ όταν αναφέρεται στον πτωχό, τον ονομάζει αναφέροντας το προσωπικό του όνομα. Και ο λόγος είναι για να τονιστεί ποιος είναι ο πραγματικός άνθρωπος και ποιος φέρει μόνο την προσωινυμία του ανθρώπου, ποιος είναι πρόσωπο και ποιος είναι απρόσωπος, σύμφωνα με την ερμηνεία των Πατέρων.

Μεγάλο χάσμα υπήρχε ανάμεσα στον πλούσιο και τον πτωχό Λάζαρο όχι μόνο μετά την κοίμησή τους, αλλά ακόμα από την παρούσα ζωή «μεταξύ ημών και υμών χάσμα μέγα εστήρικται» (Λουκά 16,26).

Ας δούμε πρώτα την εικόνα των δύο αυτών προσώπων όταν ήταν στη ζωή. Ο πρώτος ζούσε μέσα στην καλοπέραση, είχε τους φίλους του, ήταν πλούσιος στα κτήματα και στο δηλητήριο της αμαρτίας, ζούσε μέσα σε λαμπρά ανάκτορα, αλλά στη ψυχή του είχε σκοτάδι, γυμνή ψυχή. Ενώ ο πτωχός δεν είχε κανένα άνθρωπο, ζούσε μέσα στον πόνο και την εγκατάλειψη, αλλά ήταν άγγελος και λαμπρός στη ψυχή. Ποτέ δεν κατέκρινε τον σκληρό πλούσιο. Με τα ψίχουλα ακόμη δόξαζε το Θεό και ευγνωμονούσε τον πλούσιο. Ω της ανθρωπίνης και θεϊκής αγάπης!

Είχε τη δυνατότητα ο πλούσιος να κερδίσει τη Βασιλεία του Θεού και να καταστήσει την ευτυχία του ατελεύτητη, με το να επιδείκνυε αγάπη στον πάσχοντα συνάνθρωπο και αδελφό του. Εκείνος που αγαπά έμπρακτα τον συνάνθρωπό του, χωρίς κάποιο όφελος ή αντάλλαγμα, αυτός κάνει φίλο τον ίδιο το Θεό. Όταν ο πλούτος σκορπίζεται κατά τον τρόπον που παραγγέλλει ο Κύριος, έχει την ιδιότητα να παραμένει, ενώ όταν φυλάσσεται, να μας εγκαταλείπει. Εάν τον φυλάσσεις, δεν θα τον έχεις, εάν τον σκορπίσεις, δεν θα τον χάσης, λέει ο Μέγας Βασίλειος (Μεγάλου Βασιλείου, τόμ. 6, σελ. 284 – από το βιβλίο “Πατερικόν Κυριακοδρόμιον”, σελ. 243-255).

Ο Άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας λέει ότι ο Χριστός με την συγκεκριμένη παραβολή θέλει να μας επισημάνει δύο βασικά θέματα για τη σωτηρία μας. Το πρώτο είναι για να δείξει στους Χριστιανούς ότι μέσα από την αγαθοεργία να φροντίζουν να διαπρέπουν στην αγιότητα, δηλαδή στη φιλανθρωπία και φιλαλληλία. Το δεύτερο είναι να οδηγήσει τους πλουσίους στην οδό την οποία βάδισαν οι Άγιοί μας και η οποία είναι η μοναδική που σώζει τους ανθρώπους. Σκοπός του Χριστού δεν είναι να κάνει τους πλούσιους ελεήμονες, αλλά να τους καταστήσει Αγίους. Η

ελεημοσύνη χωρίς την αγιότητα δεν σώζει. Σκοπός, λοιπόν, της παραβολής είναι να παρακινήσει όλους, πτωχούς και πλούσιους, να βαδίσουν την «οδό την τοις αγίοις πρεπωδεστάτην»(Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, Εξήγησις εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιο, PG 72,825).

Ας δούμε όμως την εικόνα του πτωχού Λαζάρου και του πλουσίου μετά την κοίμησή τους. Στον Άδη όπου βρισκόταν ο πλούσιος, είδε τον πατριάρχη Αβραάμ από μακριά να βαστάζει τον Λάζαρο στην αγκαλιά του «και εν τω άδη επάρας τους οφθαλμούς αυτού, υπάρχων εν βασάνοις, ορά τον Αβραάμ από μακρόθεν και Λάζαρον εν τοις κόλποις αυτού» (Λουκά 16, 23).

Και απεγνωσμένα του φωνάζει «πάτερ Αβραάμ, ελέησόν με και πέμψον Λάζαρον ίνα βάψη το άκρον του δακτύλου αυτού ύδατος και καταψύξη την γλώσσάν μου, ότι οδυνώμαι εν τη φλογί ταύτη » (Λουκά 16, 24), δηλαδή πατέρα μου Αβραάμ, σπλαγχνίσου με και στείλε τον Λάζαρο να βρέξει την άκρη από το δάκτυλο του στο νερό και να δροσίσει την γλώσσα μου, διότι πονώ φοβερά μέσα εις την βασανιστική αυτή φλόγα του Άδου. Και ο Αβραάμ του απάντησε «τέκνον, μνήσθητι ότι απέλαβες συ τα αγαθά σου εν τη ζωή σου, και Λάζαρος ομοίως τα κακά· νυν δε ώδε παρακαλείται, συ δε οδυνάσαι·και επί πάσι τούτοις μεταξύ ημών και υμών χάσμα μέγα εστήρικται, όπως οι θέλοντες διαβήναι ένθεν προς υμάς μη δύνωνται, μηδέ οι εκείθεν προς ημάς διαπερώσιν».

Θυμήσου ότι τα παραπάνω αγαθά εσύ τα απόλαυσες στη ζωή σου και ο Λάζαρος δοκίμασε τα κακά της φτώχειας. Τώρα αυτός παρηγορείται και χαίρεται για την υπομονή, την οποία έδειξε στη θλίψη του, ενώ εσύ βασανίζεσαι για την φιληδονία και σκληροκαρδία σου. Μεταξύ εμάς και εσάς υπάρχει μεγάλο χάσμα.

Γιατί όμως το χάσμα αυτό είναι αγεφύρωτο, μια άβυσσος αδιαπέραστη; Γιατί ο Θεός που είναι Θεός αγάπης, συγχώρεσης, επιτρέπει να βασανίζονται άνθρωποι στον τόπο της βασάνου; Αν ήθελε ως παντοδύναμος και πανοικτίρμονας, δεν μπορούσε να αφανήσει τα αιώνια βάσανα; Την απάντηση, αγαπητοί μου αδελφοί, μας την δίνουν οι Πατέρες της Εκκλησίας μας. Το χάσμα αυτό το μεγάλο, το αδιαπέραστο, δεν το δημιούργησε ο Θεός, αλλά το δημιουργεί ο κάθε άνθρωπος από μόνος του. Και ο λόγος είναι διότι ο άνθρωπος εμμένει στην αμαρτία, δημιουργεί στην ψυχή του εθισμό, με αποτέλεσμα να γίνεται μια κατάσταση πώρωσης και σκλήρυνσης της ψυχής. Ο τόπος της βασάνου είναι ο δεύτερος θάνατος, ο οποίος δεν επανορθώνεται. Η κατάσταση των αμετανοήτων είναι αμετάβλητη, μη μεταλλάξιμη. Είναι πλέον αργά για οποιαδήποτε αλλαγή της καταστάσεώς τους.

Είναι αλήθεια ότι «εν τω Άδη ουκ εστί μετάνοια». Δηλαδή, ο καθένας κρίνεται

όπως θα φύγει από τον κόσμο αυτόν. Και η τακτοποίηση του στη μέση κατάσταση γίνεται με βάση τη ζωή του και τα έργα του, την πίστη του και την ηθική του. Γι' αυτό και ο ιερός Χρυσόστομος παρατηρεί: «Μη τοίνυν απλώς κλαίωμεν τους αποθανόντας, αλλά τους εν αμαρτίαις. Ούτοι θρήνων άξιοι, ούτοι κοπετών και δακρύων. Ποία γαρ ελπίς, είπε μοι, μετά αμαρτημάτων απελθείν, ένθα ουκ εστίν αμαρτήματα αποδύσασθαι; Έως μεν γαρ ώσιν Ενταύθα, ίσως ην προσδοκών πολλή, ότι μεταβαλούνται, ότι βελτίους έσονται. Αν Δε απέλθωσι εις τον άδην ένθα ουκ εστίν από μετανοίας κερδάναι τι (εν γαρ τω Άδη φησί τις εξομολογήσεται σοι;) πως ου θρήνων άξιοι; »(Αγίου Ιωάννου του Χρυσοστόμου, Τα ευρισκόμενα πάντα, Ομιλία γ', PG11 248D).

Έχουμε αρκετά μέσα με τα οποία μπορούμε να εργαστούμε για την απόλαυση των αιωνίων αγαθών. Έχουμε τα Ιερά Μυστήρια, την Ιερά Εξομολόγηση, η οποία καθαρίζει το χιτώνα της ψυχής μας και μας προετοιμάζει για την αιώνια ευτυχία μας.

Οι άνθρωποι αγωνίζονται για τα υπάρχοντά τους εδώ στη γη. Οι εξαντλητικοί και ανώφελοι διαπληκτισμοί τους δεν έχουν τέλος. Αχ, άνθρωποι! Πού ανήκετε; Είστε κοπάδι που μάχεστε για ένα βοσκοτόπι. Ο ιδιοκτήτης τόσο του κοπαδιού όσο και του λιβαδιού στέκεται και κοιτάζει με έκπληξη το κοπάδι του να διαπληκτίζεται για τη βοσκή του, όταν τόσο το κοπάδι όσο και η βοσκή ανήκουν σ' εκείνον. Οι άνθρωποι θυμούνται πολλά πράγματα. Ένα μόνο πράγμα δε θυμούνται ποτέ, όσο συχνά και να τ' ακούνε: πως έρχονται γυμνοί σ' αυτόν τον κόσμο, χωρίς να κουβαλάνε τίποτα μαζί τους, και γυμνοί ξαναφεύγουν. Οι άνθρωποι μοιράζουν τη γη αυτή, αν και ποτέ σχεδόν δεν καταφέρνουν να το κάνουν σωστά. Προστατεύουν τα όρια της γης τους με τη ζωή τους. Και παρ' όλα αυτά, τα σύνορα μετακινούνται. Το πιο φτηνό πράγμα συνήθως καταλήγει πολύ ακριβότερο, λέει ο Άγιος Νικόλαος Βελιμίροβιτς σε ερμηνεία του στη σημερινή Ευαγγελική περικοπή (Αγίου Νικολάου Βελιμίροβιτς, Κυριακοδρόμιο Β' – Ομιλίες Ε', επιμέλεια – έκδοση Πέτρος Μπότσης, Αθήνα 2013).

Σκοπός της σημερινής παραβολής δεν είναι να ελέγξει τους πλούσιους, αλλά να καυστηριάσει την κακή και λανθασμένη διαχείριση του πλούτου. Ο Κύριος χρησιμοποίησε την εικόνα αυτή με τον πλούσιο για να δουν αυτοί οι οποίοι δεν έχουν τον πλούτο, ότι εάν δεν γίνουν καλοί, ευμετάδοτοι και κοινωνικοί, και να συντρέχουν στις ανάγκες των πτωχών, τους αναμένει φρικτή δίκη (Αγίου Κυρίλλου Αλεξανδρείας, Εξήγησις εις το κατά Λουκάν Ευαγγέλιο, PG 72,824).

. Όταν ο πλούσιος καταχράται τα πλούτη του και τα χρησιμοποιεί εγωιστικά και ατομικά, τα ίδια πλούτη γίνονται αιτία να βασανίζεται. Ο πλούσιος για να είναι καλός πλούσιος, πρέπει να είναι «χρηστός», δηλαδή αγαθός και ενάρετος. Τα

χρήματα και γενικά τα υλικά αγαθά να μην είναι εμπόδιο για την πνευματική ζωή.

Ο ανώνυμος πλούσιος της παραβολής τού ευαγγελίου -και κάθε πλούσιος- απέτυχε της σωτηρίας όχι εξαιτίας του πλούτου του, αλλ' εξαιτίας της φιληδονίας, της ασπλαχνίας και της μισοξενίας. Υπάρχει όμως και ο σωζόμενος πλούσιος, τον οποίο ο Κύριος παρουσίασε στην ίδια αυτή παραβολή· είναι ο Αβραάμ, ο οποίος σώθηκε, και μάλιστα δέχεται στους κόλπους του αυτούς που σώζονται, λόγω της φιλοθείας, της ευσπλαχνίας και της φιλοξενίας, δηλαδή λόγω της αρετής του, λέει ο Άγιος Γρηγόριος ο Παλαμάς (Αγίου Γρηγορίου του Παλαμά, Ομιλία στην Ε' Κυριακή του Λουκά, για τους πλουσίους και φτωχούς ενώπιον της σωτηρίας).

Από τη σημερινή παραβολή του Ευαγγελίου παίρνουμε δίδαγμα ότι ο τόπος της αιώνιας μας κατοικίας προσδιορίζεται από τις επίγειες επιλογές μας. Ό,τι κάνουμε θα το βρούμε μπροστά μας. Αυτό είναι το μόνο σίγουρο. Κάναμε καλό, θα βρούμε καλό. Αδικήσαμε κάποιον, θα επιτρέψει ο Θεός να αδικηθούμε κι εμείς για να αισθανθούμε όπως αισθάνθηκε ο αδελφός μας. Ο κάθε ένας προετοιμάζει τον εαυτό του για τον αντίστοιχο τόπο. Η ατελεύτητη ευτυχία μας ή η αιώνια δυστυχία μας εξαρτώνται από τις επιλογές μας που κάνουμε πριν την κοίμηση μας. Εμείς επιλέγουμε. Οι προορισμοί μας είναι ξεκάθαροι. Διαλέγουμε ή τον δρόμο του Θεού ή το δρόμο του πονηρού. Η αιώνια ζωή και η αιώνια κόλαση είναι πνευματικές καταστάσεις και όχι τοπικές, άρα η μετοχή του ανθρώπου σε μία από αυτές εξαρτάται από την πνευματική κατάσταση την οποία βρίσκεται. Να έχουμε μεγάλη ψυχή προς τον πάσχοντα αδελφό μας. Ας κοιτάξουμε κι εμείς σε ποια από τις δύο καταστάσεις βρισκόμαστε και να ξανασκεφτούμε το που πραγματικά θέλουμε να είμαστε. Η ευλογία του Θεού έρχεται στον κάθε ένα ανάλογα με την προαίρεση και την αγωνιστικότητά του.